

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

PADA menjalankan kuasa yang diberikan oleh seksyen 48 dan perenggan 135(3) (i), Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002 [*Enakmen No. 6 Tahun 2002*], Kebawah Duli Yang Maha Mulia Al-Sultan, atas nasihat Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, membuat kaedah-kaedah yang berikut:

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Nama dan permulaan kuat kuasa

1. (1) Kaedah-kaedah ini bolehlah dinamakan Kaedah-Kaedah Hakam (Negeri Kelantan) 2021.

(2) Kaedah-Kaedah ini hendaklah mula berkuat kuasa pada tarikh penyarannya dalam *Warta*.

Tafsiran

2. Dalam Kaedah-Kaedah ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain—

“Daftar Panel Hakam” ertinya suatu bentuk daftar bagi merekodkan senarai anggota Panel Hakam sebagaimana yang disebut di bawah kaedah 26;

“*darar syarie*” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepadanya di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002 [*Enakmen No. 6 Tahun 2002*];

“Enakmen Pentadbiran” ertinya Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah 1982 [*Enakmen No. 3 Tahun 1982*];

“Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam” ertinya Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002;

“Hakam” ertinya seseorang penimbang tara yang diberi kuasa oleh pihak-pihak atau oleh Mahkamah untuk menyelesaikan perkelahian (*shiqaq*) antara suami dan isteri;

“Hukum Syarak” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepadanya di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002;

“*iwadh*” ertinya apa-apa bayaran atau nilai yang digunakan sebagai tebus talak oleh isteri kepada suami bagi perceraian secara khuluk;

“Ketua Pendaftar” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepadanya di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002;

“khuluk” ertinya perceraian antara suami dan isteri dengan *iwadh*;

“Mahkamah” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepadanya di bawah Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah 1982;

“Majlis” ertinya Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan yang ditubuhkan di bawah seksyen 5 Enakmen Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan 1994 [*Enakmen Bil. 4 Tahun 1994*];

“Majlis Tahkim” ertinya sesi timbang tara atau proses penyelesaian perkelahian (*shiqaq*) yang melibatkan pertemuan suami dan isteri bersama dengan Hakam untuk tujuan perdamaian atau perceraian dengan lafaz talak atau dengan khuluk;

“Panel Hakam” ertinya suatu panel Hakam yang dilantik di bawah kaedah 6;

“Peguam Syarie” ertinya seseorang yang diterima sebagai Peguam Syarie di bawah seksyen 18 Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah 1982;

“Pendaftar” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepadanya di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002;

“Pendaftar Mahkamah” mempunyai erti yang sama yang diberikan kepada “Pendaftar” di bawah subseksyen 2 (1) Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah 1982;

“*shiqaq*” ertinya perkelahian antara suami dan isteri yang berlarutan yang menjejaskan kerukunan rumah tangga.

BAHAGIAN II

PELANTIKAN HAKAM

Kuasa Mahkamah

3. (1) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa *shiqaq* sentiasa berlaku antara pihak-pihak kepada suatu perkahwinan, Mahkamah hendaklah dengan seberapa segera yang mungkin mengarahkan suami dan isteri melantik Hakam dari kalangan saudara karib masing-masing.

(2) Jika suami dan isteri atau salah satu pihak gagal mengemukakan Hakam masing-masing, Mahkamah hendaklah dengan seberapa segera yang mungkin melantik seorang Hakam dari kalangan anggota Panel Hakam atau mana-mana orang yang disebut dalam perenggan 4(1)(c) bagi pihak-pihak itu.

(3) Sebelum melantik Hakam, Mahkamah hendaklah memutuskan bahawa *shiqaq* telah berlaku antara suami dan isteri setelah Mahkamah menjalankan siasatan.

(4) Mahkamah hendaklah memutuskan bahawa *shiqaq* sentiasa berlaku dalam keadaan tertentu termasuklah—

(a) perkelahian yang kerap antara suami dan isteri itu sama ada oleh sebab—

- (i) nusyuz isteri;
- (ii) kezaliman suami;
- (iii) ketidaktentuan siapa yang benar antara kedua-duanya; atau
- (iv) salah satu pihak atau kedua-dua pihak berdusta atau menuntut yang bukan hak.

(b) perkelahian yang kerap berlaku antara suami dan isteri sehingga menimbulkan kesukaran menjalankan tanggungjawab masing-masing dan saling tuduh menuduh tidak melaksanakan hak sebagai suami dan isteri;

(c) suami atau isteri saling tuduh-menuduh antara keduanya mempunyai hubungan yang melampaui Hukum Syarak dengan perempuan atau lelaki lain;

(d) perkelahian yang kerap hingga menyebabkan pukul-memukul;

(e) salah seorang meninggalkan rumah kediaman yang ditetapkan, tidak tinggal bersama sedangkan punca sebenar tidak dapat dibuktikan oleh kedua-dua pihak di hadapan Mahkamah;

(f) suami atau isteri saling tuduh-menuduh antara keduanya mengenai tanggungjawab masing-masing terhadap anak-anak sehingga berlaku pertikaian dan perkelahian yang kerap dan berpanjangan;

(g) jika didapati bahawa sebarang tuntutan oleh isteri untuk mendapatkan pembubaran perkahwinan tidak sabit dan ditolak oleh Mahkamah atas alasan dia tidak dapat membuktikan kebenarannya dan Mahkamah mendapati pertikaian itu masih lagi berterusan atau berulang antara suami isteri tersebut; atau

(h) apa-apa tindakan yang menyebabkan *darar syarie* ke atas isteri atau suami.

Pelantikan Hakam

4. (1) Hakam boleh dilantik dari kalangan.

- (a) saudara karib suami dan isteri yang memenuhi kelayakan di bawah subkaedah 8(1) dan (2);
- (b) anggota Panel Hakam yang dilantik di bawah kaedah 6; atau
- (c) mana-mana Pegawai Syariah atau Pegawai Hal Ehwal Islam dalam Perkhidmatan Awam Negeri atau mana-mana Pegawai Majlis yang mahir dalam bidang kekeluargaan dan Hukum Syarak atau mana-mana Penolong Pendaftar yang dilantik di bawah seksyen 28 Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2002.

(2) Bagi maksud perenggan (1) (a), ungkapan "saudara karib" ertinya mana-mana orang lelaki yang mempunyai pertalian nasab, persemendaan atau susuan yang tahu akan hal keadaan kes itu.

Tatacara pelantikan Hakam

5. (1) Bagi maksud subkaedah 3(1), Mahkamah hendaklah mengarahkan suami dan isteri melantik Hakam bagi pihak masing-masing dari kalangan saudara karib suami dan isteri sebagaimana yang diperuntukkan di bawah perenggan 4(1)(a) dalam tempoh empat belas hari dari tarikh *shiqaq* diputuskan oleh Mahkamah dengan menggunakan Borang 1 Jadual Pertama.

(2) Setelah suami dan isteri melantik Hakam masing-masing, Mahkamah hendaklah merekodkan dan mengisytiharkan pelantikan itu melalui suatu perintah.

(3) Bagi maksud subkaedah 3(2), pelantikan Hakam oleh Mahkamah menurut perenggan 4(1)(b) dan (c) hendaklah dibuat dengan menggunakan Borang 2 Jadual Pertama.

Pelantikan anggota Panel Hakam

6. (1) Tertakluk kepada syarat-syarat kelayakan di bawah subkaedah 8(3), Mahkamah boleh, melantik mana-mana orang sebagai anggota Panel Hakam.

(2) Mana-mana orang yang dilantik sebagai anggota Panel Hakam hendaklah didaftarkan dalam Daftar Panel Hakam.

Penamatan pelantikan anggota Panel Hakam

7. Pelantikan seseorang anggota Panel Hakam hendaklah tamat dan dikeluarkan daripada Daftar Panel Hakam jika dia—

(a) mati;

(b) meletakkan jawatan melalui surat yang dialamatkan kepada Mahkamah, melalui Pendaftar Mahkamah; atau

(c) hilang upaya untuk melaksanakan tugasnya sebagai seorang Hakam.

Kelayakan seorang Hakam

8. (1) Tertakluk kepada subkaedah (2), mana-mana saudara karib suami dan isteri layak dilantik sebagai Hakam jika dia—

(a) beragama Islam;

(b) lelaki;

(c) berakal dan baligh (*mukalaf*);

(d) adil dan amanah; dan

(e) mempunyai pengetahuan asas dalam hal kekeluargaan dan Hukum Syarak.

(2) Mana-mana Peguam Syarie yang mewakili suami atau isteri dalam sesuatu prosiding lain di Mahkamah tidak boleh dilantik sebagai Hakam bagi suami atau isteri itu.

(3) Seseorang yang hendak dilantik dan didaftarkan sebagai anggota Panel Hakam hendaklah—

- (a) beragama Islam;
- (b) warganegara Malaysia;
- (c) lelaki;
- (d) berakal dan baligh (*mukalaf*);
- (e) adil dan amanah;
- (f) berkelakuan baik dan tidak pernah disabitkan atas apa-apa kesalahan jenayah sama ada di Malaysia atau di mana-mana tempat lain;
- (g) kompeten dalam hal-hal kekeluargaan dan Hukum Syarak;
- (h) tidak pernah dibatalkan pelantikannya di bawah kaedah 24;
- (i) bukan seorang yang bankrap; dan
- (j) memiliki kelulusan akademik sekurang-kurangnya di peringkat Sijil *Thanawi* atau yang setaraf dengannya atau yang lebih tinggi daripada mana-mana institusi pendidikan atau mana-mana institusi pengajian tinggi yang diiktiraf oleh Kerajaan Malaysia dalam bidang pengajian Islam.

BAHAGIAN III

FUNGSI HAKAM

Fungsi Hakam

9. Hakam hendaklah menamatkan *shiqaq* antara suami dan isteri dengan cara mendamaikan atau memisahkan kedua-duanya dengan talak atau khuluk.

Tanggungjawab Hakam

10. Semasa menjalankan Majlis Tahkim, Hakam hendaklah:

- (a) menerima dan melaksanakan arahan Mahkamah dari semasa ke semasa; dan
- (b) menjelaskan tentang peraturan umum yang perlu dipatuhi oleh semua pihak sepanjang Majlis Tahkim

BAHAGIAN IV

TATACARA MAJLIS TAHKIM

Tatacara Majlis Tahkim

11. (1) Prosiding Majlis Tahkim hendaklah bermula selepas pelantikan Hakam dibuat.

(2) Sebelum sesuatu prosiding Majlis Tahkim bermula.

(a) Mahkamah hendaklah memberi arahan mengenai tatacara perjalanan Majlis Tahkim kepada Hakam dan Hakam hendaklah mematuhi arahan itu dan Hukum Syarak; dan

(b) tertakluk kepada subkaedah (3), Hakam hendaklah berusaha untuk mendapatkan kuasa penuh daripada prinsipal mereka masing-masing dengan menggunakan Borang 3 atau Borang 4 Jadual Pertama, mengikut mana-mana yang sesuai.

(3) Kuasa penuh daripada prinsipal kepada Hakam masing-masing adalah seperti yang berikut:

(a) Bagi suami, dia boleh mewakili dan membenarkan Hakamnya untuk melafazkan satu talak atau khuluk di hadapan Mahkamah; dan

(b) Bagi isteri, dia boleh mewakili dan membenarkan Hakamnya menerima lafaz khuluk di hadapan Mahkamah.

(4) Jika-

(a) Hakam berpendapat bahawa pihak-pihak itu patut bercerai tetapi tidak dapat memerintahkan perceraian oleh sebab Hakam tidak mendapat kuasa penuh daripada prinsipal atau sesuatu sebab yang lain;

(b) Hakam tidak mencapai persetujuan dalam mana-mana peringkat Majlis Tahkim;

(c) Mahkamah tidak berpuas hati dengan cara mereka menjalankan Majlis Tahkim; atau

(d) mana-mana Hakam menarik diri atau enggan meneruskan tugasnya sebagai Hakam;

Mahkamah boleh memecat dan membatalkan pelantikan mereka dengan menggunakan Borang 5 Jadual Pertama dan melantik Hakam lain dari kalangan anggota Panel Hakam atau mana-mana orang yang disebut dalam perenggan 4(1) (c) dan hendaklah memberikan kuasa penuh sebagaimana yang diperuntukkan di bawah subkaedah 11(2) (b) kepada mereka dengan menggunakan Borang 6 atau Borang 7 Jadual Pertama, mengikut mana-mana yang sesuai.

Penentuan jenis-jenis perceraian oleh Hakam

12. (1) Dalam melaksanakan Majlis Tahkim di bawah Kaedah-Kaedah ini, jika kedua-dua Hakam berpuas hati bahawa perdamaian gagal dicapai oleh kedua-dua pihak, mereka hendaklah menentukan pihak yang menjadi punca kepada berlakunya *shiqaq* itu.

(2) Jika *shiqaq* itu—

- (a) didapati berpunca daripada suami atau kedua-dua suami dan isteri, kedua-dua Hakam hendaklah mencadangkan perceraian secara talak;
- (b) didapati berpunca daripada isteri, kedua-dua Hakam hendaklah mencadangkan perceraian secara khuluk dan kadar '*iwadh* hendaklah diputuskan oleh Hakam;
- (c) tidak dapat ditentukan puncanya dan tuntutan perceraian dibuat oleh suami, maka kedua-dua Hakam hendaklah mencadangkan perceraian secara talak; atau
- (d) tidak dapat ditentukan puncanya dan tuntutan perceraian dibuat oleh isteri, maka kedua-dua Hakam hendaklah mencadangkan perceraian secara khuluk dan kadar '*iwadh* hendaklah diputuskan oleh Hakam.

Keengganan suami atau isteri hadir dalam prosiding Majlis Tahkim

13. Sekiranya suami atau isteri atau kedua-dua pihak itu enggan hadir dalam mana-mana prosiding Majlis Tahkim, keengganan itu tidaklah menyebabkan prosiding itu terhenti dan Hakam boleh membuat keputusannya.

Laporan Majlis Tahkim

14. Hakam hendaklah menyediakan laporan dengan menggunakan Borang 8 Jadual Pertama di akhir setiap Majlis Tahkim dan laporan itu hendaklah dibentangkan di hadapan Mahkamah.

Sighah talak dan khuluk

15. (1) Jika kedua-dua Hakam dalam Majlis Tahkim memutuskan supaya perkahwinan itu dibubarkan, maka talak hendaklah dilafazkan oleh Hakam suami di hadapan dan dengan kebenaran Mahkamah sebagaimana yang dinyatakan dalam Jadual Kedua.

(2) Jika kedua-dua Hakam dalam Majlis Tahkim memutuskan supaya perkahwinan itu dibubarkan secara khuluk dan '*iwadh* telah disempurnakan oleh isteri dalam Majlis Tahkim, maka khuluk hendaklah dilafazkan di hadapan dan dengan kebenaran Mahkamah.

(3) Lafaz *ijab* dan *qabul* bagi khuluk adalah sebagaimana yang dinyatakan dalam Jadual Kedua.

(4) Lafaz talak Hakam ialah talak bain.

Tempoh pelaksanaan Majlis Tahkim

16. (1) Tempoh pelaksanaan Majlis Tahkim hendaklah tidak melebihi tiga puluh hari dari tarikh perintah pelantikan dan perisytiharan Hakam yang dikeluarkan oleh Mahkamah.

(2) Mahkamah boleh melanjutkan tempoh pelaksanaan Majlis Tahkim jika difikirkan patut, tetapi pelanjutan tersebut hendaklah tidak melebihi tempoh tiga puluh hari dari tarikh pelanjutan diberi.

Pemberhentian prosiding Majlis Tahkim

17. Mana-mana prosiding Majlis Tahkim hendaklah terhenti, jika-

- (a) suami atau isteri itu mati;
- (b) suami atau isteri tidak sempurna akal;
- (c) Hakam menarik diri sebagai Hakam dengan menggunakan Borang 9 Jadual Pertama; atau
- (d) wujud sebab lain yang diiktiraf oleh Hukum Syarak.

Keputusan Majlis Tahkim

18. Perceraian yang diputuskan dalam Majlis Tahkim adalah muktamad dan tiada rayuan dibenarkan.

Merekod lafaz talak dan mendaftar perceraian

19. Mahkamah setelah membenarkan satu talak dilafazkan di hadapannya hendaklah merekodkan lafaz satu talak itu, dan menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

Kehadiran Peguam Syarie dan pihak lain

20. Melainkan jika dia adalah anggota keluarga terdekat pihak itu, maka tiada pihak lain atau Peguam Syarie boleh dibenarkan hadir atau mewakili mana-mana pihak di hadapan Hakam.

BAHAGIAN V

ETIKA HAKAM

Etika Hakam

21. (1) Hakam hendaklah berusaha bersungguh-sungguh untuk menyelesaikan Majlis Tahkim dan tidak melengah-lengahkan tanpa alasan yang munasabah serta mematuhi tatacara dan tempoh perjalanan Majlis Tahkim.

(2) Hakam hendaklah dalam menjalankan tugasnya, melaksanakan keadilan sebagaimana yang dikehendaki oleh Hukum Syarak.

-
- (3) Hakam yang mengendalikan Majlis Tahkim hendaklah—
- (a) tidak mengendalikan Majlis Tahkim apabila dia berada dalam keadaan tidak tenang, marah, lapar, haus, mengantuk, letih atau tidak sihat;
 - (b) tidak boleh meninggalkan Majlis Tahkim tanpa alasan yang munasabah;
 - (c) bertindak tegas, adil dan tidak dipengaruhi oleh keadaan atau orang yang hadir di hadapannya;
 - (d) bersifat terbuka, mesra dan sabar semasa mengendalikan Majlis Tahkim;
 - (e) menggalakkan pihak-pihak menyelesaikan pertelingkahan mereka dan mencapai persetujuan secara sukarela; dan
 - (f) memberi layanan yang sama rata kepada pihak-pihak.
- (4) Hakam hendaklah—
- (a) tidak bersifat berat sebelah;
 - (b) sentiasa berkecuali;
 - (c) merahsiakan segala perkara yang didedahkan dalam Majlis Tahkim kecuali apabila diarahkan oleh Mahkamah yang membicarakan kes tersebut;
 - (d) mengelakkan berlaku konflik kepentingan;
 - (e) memastikan bahawa dia mempunyai kemahiran atau kepakaran dalam perkara yang menjadi pertikaian; dan
 - (f) menolak permohonan menjadi saksi atau penasihat kepada pihak-pihak dalam Majlis Tahkim yang pernah dikendalikannya.
- (5) Hakam tidak boleh—
- (a) berkelakuan dengan sedemikian cara yang mungkin menyebabkan syak yang munasabah bahawa dia telah—
 - (i) membiarkan kepentingan persendirianya bercanggah dengan tugasnya sebagai Hakam;
 - (ii) menggunakan kedudukannya bagi faedahnya sendiri;
 - (b) berkelakuan dengan cara yang tidak jujur atau dengan sedemikian cara hingga memburukkan atau mencemarkan nama Mahkamah dan menjejaskan Majlis Tahkim yang dikendalikannya;
 - (c) membelakangkan tugas dan tanggungjawab demi kepentingan dirinya; dan
 - (d) melakukan apa-apa perbuatan yang boleh menimbulkan syak tentang keupayaannya untuk berlaku adil dalam menjalankan tugas.

BAHAGIAN VI

ADUAN DAN SIASATAN TERHADAP PANEL HAKAM

Kawalan Panel Hakam

22. Mahkamah hendaklah mempunyai kawalan terhadap Panel Hakam yang dilantik di bawah kaedah 6.

Aduan terhadap Panel Hakam

23. (1) Apa-apa aduan mengenai kelakuan mana-mana anggota Panel Hakam hendaklah dibuat secara bertulis kepada Hakim.

(2) Mahkamah boleh, pada bila-bila masa, memecat mana-mana Panel Hakam apabila menerima apa-apa maklumat yang menyentuh kelakuan seseorang Panel Hakam.

(3) Tiada apa-apa jua dalam Kaedah-Kaedah ini boleh dikira sebagai menghalang Pegawai Agama Jajahan daripada membuat apa-apa aduan, atas usulnya sendiri, yang menyentuh kelakuan seseorang Panel Hakam.

Pembatalan pelantikan

24. Mahkamah boleh membatalkan pelantikan mana-mana anggota Panel Hakam dan mengeluarkan nama Hakam tersebut daripada Daftar Panel Hakam di bawah kaedah 26 jika—

- (a) kelakuan anggota Panel Hakam tersebut, sama ada yang berkaitan dengan tugas-tugasnya sebagai anggota atau selainnya, merupakan kelakuan yang memburukkan nama Majlis atau Mahkamah;
- (b) dia telah menjadi tidak berupaya untuk menjalankan tugas-tugasnya dengan sempurna sebagai anggota;
- (c) pada pendapat Mahkamah, dia tidak menghadiri tiga Majlis Tahkim yang dijadualkan secara berturut-turut tanpa apa-apa alasan yang munasabah;
- (d) dia bertindak bertentangan dengan Etika Hakam; atau
- (e) dia seorang bankrap.

BAHAGIAN VII

AM

Tempat Majlis Tahkim

25. (1) Majlis Tahkim hendaklah dilaksanakan di Mahkamah.

(2) Majlis Tahkim boleh dibuat di tempat lain sebagaimana yang difikirkan sesuai oleh Hakam.

Daftar Panel Hakim

26. Mahkamah hendaklah menyenggarakan suatu rekod pendaftaran anggota Panel Hakim yang dilantik dalam Daftar Panel Hakim.

Bayaran elaun Hakim

27. Mahkamah boleh mengarahkan pembayaran elaun kepada Panel Hakim yang dilantik oleh mana-mana pihak di bawah kaedah 6 dan perenggan 4(1)(c) mengikut kadar sebagaimana yang ditetapkan oleh Mahkamah.

Rujukan kepada Hukum Syarak

28. (1) Mana-mana peruntukan atau tafsiran mana-mana peruntukan di bawah Kaedah-Kaedah ini yang berlawanan dengan Hukum Syarak adalah terbatal setakat yang ia berlawanan.

(2) Jika terdapat lakuna atau jika apa-apa perkara yang berkaitan dengan pelaksanaan Majlis Tahkim dan Hakim tidak diperuntukkan dengan nyata oleh Kaedah-Kaedah ini, Mahkamah hendaklah mengikut Hukum Syarak.

Sekatan

29. Mana-mana Peguam Syarie yang bertindak sebagai Hakim bagi mana-mana pihak suami atau isteri yang terlibat dalam Majlis Tahkim, tidak boleh mewakili pihak suami atau isteri itu dalam kes-kes lain yang bersangkutan dengannya di mana-mana Mahkamah.

JADUAL PERTAMA

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 1
[Subkaedah 5(1)]WAKALAH DAN PENERIMAAN HAKAM
(Tajuk Am)

Saya (Nama, No. Kad Pengenalan Suami atau Isteri) dengan ini melantik dan mewakilkan kepada (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) sebagai Hakam bagi pihak saya dalam Saman No. di Mahkamah mulai (tarikh) hingga dibatalkan oleh saya atau Mahkamah.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Suami atau isteri

Saya (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) dengan ini menerima pelantikan yang tersebut di atas.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Hakam

Di hadapan saya,
(Meterai)

.....
Hakim/ Pendaftar

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 2
[Subkaedah 5(3)]

PELANTIKAN HAKAM SUAMI/ISTERI OLEH HAKIM
(Tajuk Am)

Ambil perhatian bahawa Mahkamah dengan ini melantik (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) sebagai Hakam bagi pihak suami/isteri
.....(Nama Suami/Isteri, No.Kad Pengenalan) dalam Saman No.....di
Mahkamah mulai(tarikh) hingga dibatalkan
oleh Mahkamah kemudiannya.

Bertarikh pada hari bulan 20

(Meterai)

.....
Hakim

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 3
[Perenggan 11(2)(b)]NOTIS PERWAKILAN KUASA PENUH OLEH SUAMI
(Tajuk Am)

Saya (Nama, No. Kad Pengenalan Suami) dengan ini
mewakikan dengankuasa penuh kepada (Nama, No. Kad Pengenalan
Hakam) sebagai Hakam bagi pihak saya dalam Saman No. untuk
melafazkan satu talak atau khuluk terhadap isteri saya
(Nama, No. Kad Pengenalan Isteri) di hadapan Mahkamah.....
mulai (tarikh) hingga dibatalkan oleh saya atau Mahkamah.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Suami

Saya (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) dengan ini menerima perwakilan
kuasa penuh oleh suami yang tersebut di atas.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Hakam

Di hadapan saya,

(Meterai)

.....
Hakim

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 4

[Perenggan 11(2)(b)]

NOTIS PERWAKILAN KUASA PENUH OLEH ISTERI

(Tajuk Am)

Saya(Nama, No. Kad Pengenalan Isteri) dengan ini mewakilkan dengan kuasa penuh kepada (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) sebagai Hakam bagi pihak saya dalam Saman No. untuk menerima lafaz khuluk daripada Hakam suami saya (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam Suami) di hadapan Mahkamah mulai (tarikh) hingga dibatalkan oleh saya atau Mahkamah.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Isteri

Saya (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) dengan ini menerima perwakilan kuasa penuh oleh isteri yang tersebut di atas.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Hakam

Di hadapan saya,
(Meterai)

.....
Hakim

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 5
[Subkaedah 11(4)]

NOTIS PEMECATAN HAKAM
(Tajuk Am)

Ambil perhatian bahawa Mahkamah dengan ini memecat dan membatalkan pelantikan Hakam seperti yang berikut:

(1) Hakam Suami
(Nama, No. Kad Pengenalan Hakam Suami)

(2) Hakam
Isteri
(Nama, No. Kad Pengenalan Hakam Isteri)

Bertarikh pada hari bulan 20
(Meterai)

.....
Hakim

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 6

[Subkaedah 11(4)]

PELANTIKAN HAKAM SUAMI OLEH HAKIM DENGAN KUASA PENUH
(Tajuk Am)

Ambil perhatian bahawa Mahkamah dengan ini melantik (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) sebagai Hakam bagi pihak suami
..... (Nama Suami, No. Kad Pengenalan) dalam Saman No.....di
Mahkamah mulai (tarikh)..... hingga dibatalkan
oleh Mahkamah kemudiannya dengan kuasa yang penuh untuk mendamaikan atau
melafazkan satu talak/khuluk di hadapan Mahkamah.

Bertarikh pada hari bulan 20
(Meterai)

.....

Hakim

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 7
[Subkaedah 11(4)]PELANTIKAN HAKAM ISTERI OLEH HAKIM DENGAN KUASA PENUH
(Tajuk Am)

Ambil perhatian bahawa Mahkamah dengan ini melantik (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) sebagai Hakam bagi pihak isteri (Nama Isteri, No. Kad Pengenalan) dalam Saman No.....di Mahkamah mulai (tarikh)..... hingga dibatalkan oleh Mahkamah kemudiannya dengan kuasa yang penuh untuk mendamaikan atau menerima lafaz khuluk di hadapan Mahkamah.

Bertarikh pada hari bulan 20
(Meterai)

.....
Hakim

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002
KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 8
(Kaedah 14)

LAPORAN MAJLIS TAHKIM
(Tajuk Am)

Bahawa kami (Nama Hakam Suami) dan (Nama Hakam Isteri) pada akhir Majlis Tahkim yang diadakan pada (tarikh) di (Nama tempat) dengan ini melaporkan kepada Mahkamah seperti yang berikut:

(1)
.....
.....

(2)
.....
.....

(3)
.....
.....

(4)
.....
.....

(5) Kami-

(a) *dapat/tidak dapat mencapai persetujuan dalam Majlis Tahkim ini.

(b) berpendapat punca shiqaq adalah daripada *suami/ isteri/ suami isteri/tidak dapat ditentukan;

(c) berpendapat suami isteri patut *berdamai/bercerai secara *talak/ khuluk.

.....
Hakam Suami

.....
Hakam Isteri

Bertarikh pada hari bulan 20

* potong mana yang tidak berkenaan

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2021

BORANG 9
[Perenggan 17(c)]NOTIS PENARIKAN DIRI HAKAM
(Tajuk Am)

Kepada Hakim,

Ambil perhatian bahawa saya (Nama, No. Kad Pengenalan Hakam) dengan ini menarik diri dan terhenti menjadi Hakam yang mewakili *suami/isteri (Nama, No. Kad Pengenalan Suami atau Isteri) yang tersebut dalam prosiding yang tersebut di atas, berkuat kuasa pada tarikh notis ini.

Bertarikh pada hari bulan 20

.....
Hakam

Di hadapan saya,
(Meterai)

.....
Hakim

* Potong jika tidak berkenaan

JADUAL KEDUA

ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM 2002

KAEDAH-KAEDAH HAKAM (NEGERI KELANTAN) 2015

SIGHAH TALAK DAN KHULUK

(Kaedah 15)

(1) Sighah talak bagi Hakam yang mendapat kuasa penuh daripada prinsipal.

Lafaz Hakam suami:

“Saya dengan kuasa yang diberi oleh (Nama Suami), dengan ini menceraikan.....(Nama Isteri) dengan talak satu”.

(2) Sighah talak bagi Hakam yang diberi kuasa penuh oleh Mahkamah.

Lafaz Hakam suami:

“Saya dengan kuasa penuh yang diberi oleh Mahkamah, bagi pihak suami(Nama Suami), dengan ini menceraikan(Nama Isteri) dengan talak satu”.

(3) Sighah khuluk bagi Hakam yang mendapat kuasa penuh daripada prinsipal.

(a) Lafaz Ijab Hakam suami:

“Saya dengan kuasa yang diberi oleh (Nama Suami), dengan ini menceraikan(Nama Isteri) dengan khuluk sebanyak Ringgit Malaysia (jumlah) atau(harta lain atau manfaat yang bernilai) yang tersebut”.

(b) Lafaz tersebut hendaklah diterima (qabul) dengan serta-merta oleh Hakam isteri seperti yang berikut:

“Saya terima khuluk bagi pihak (Nama Isteri) atas persetujuannya sebanyak Ringgit Malaysia (jumlah) atau (harta lain atau manfaat yang bernilai) yang tersebut”.

(4) Sighah khuluk bagi Hakam yang diberi kuasa penuh oleh Mahkamah.

(a) Lafaz Hakam Suami:

“Saya dengan kuasa penuh yang diberi oleh Mahkamah, bagi pihak (Nama Suami) menceraikan (Nama isteri) dengan khuluk sebanyak Ringgit Malaysia.....(nilai ringgit) atau harta lain atau manfaat yang bernilai yang tersebut”.

(b) Lafaz Hakam Bagi Pihak Isteri:

“Saya sebagai Hakam bagi pihak (Nama Isteri), menerima khuluk sebanyak Ringgit Malaysia (jumlah) atau (harta lain atau manfaat yang bernilai) yang tersebut”.

Bertarikh 23 Disember 2015

[JKSN 600-1-1/6; PU.KN.1/G/39-1]

DATO' SRI PADUKA RAJA
DATO' HAJI DAUD BIN MUHAMMAD
Pengerusi
Jawatankuasa Kaedah-Kaedah Mahkamah Syariah
Negeri Kelantan